

Inspiratiemiddag “Creativiteitsontwikkeling in het curriculum van (nieuwe) beroepen”

met oa. LKCA, HMC Rotterdam, ROC Friese Poort en MU/STRP & SintLucas
vrijdagmiddag 23 april in Innovatiehuis 's-Hertogenbosch
(of evt. online)

...The ultimate challenge of design concerns not how I design the world outside, but how I design myself – or, rather, how I deal with the way in which the world designs me...

Boris Groys in *Self-Design and Aesthetic Responsibility*

Foto Ruud Balk

'Creativiteit wordt de nieuwe vaardigheid'. Uit het bedrijfsleven komt er steeds meer vraag naar creativiteit, blijkt uit onderzoek (IBM, 2020). Naar schatting gaat 65% van de basisschoolleerlingen van vandaag later werken in beroepen die nog niet bestaan (WEF, 2016). Beroepen ontwikkelen zich zo snel en veranderen door digitalisering en technologie, dat er een urgentie is om de beroepsbevolking van morgen, de mbo-student, hiervoor klaar te stellen. Naast het aanleren van de basisvaardigheden voor een ambacht of beroep vragen toekomstige beroepen meer creativiteit en kritische denkvaardigheden waarbij kunst en cultuur een belangrijke rol spelen. In de onderwijsvernieuwing van het PO en VO is STE(A)M, volop in ontwikkeling. Het verbinden van kunst, wetenschap en technologie is relatief nieuw in het mbo onderwijs.

Hoe kunnen we mbo-opleidingen en vakscholen creatiever maken d.m.v. kunst en cultuur met het oog op beroepsverandering in deze tijd van technologie en digitalisering? Wat zijn dan de barrières of kansen? Wat willen we meegeven aan onze studenten? Gaat het om nieuwe vaardigheden aanleren, verbeeldingskracht stimuleren, eigen talenten ontdekken, nieuwe oplossingen bedenken, nieuwe kaders ontwikkelen of misschien ook om anders samenwerken? Hoe werk je niet alleen aan de algemene culturele creatieve vorming van de student maar ook aan creatieve beroepscompetenties?

Creativiteit in het mbo

Diverse stakeholders in het mbo zoals MBO Raad en CvI en innovatieve practors zoals Marieke Gervers, Koen Vos en Birgit Pfeiffer buigen zich over de rol van creativiteit voor de mbo'er van de toekomst. Vanuit burgerschap met als doel persoonsvorming, of als beroepscompetentie. Diverse opleidingen ontwikkelen een nieuw curriculum en culturele instellingen helpen mbo's in het verbinden van kunst en technologie.

Voor wie?

MBO professionals die zich met innovatie en onderwijsvernieuwing bezig houden: beleidsmakers, docenten, teamleiders, curriculumontwikkelaars.

Programma

Tijdens deze interactieve inspiratiemiddag in het Innovatiehuis in 's-Hertogenbosch verkennen we de mogelijkheden. Na een kennismaking en algemene introductie rond creativiteitsontwikkeling op het gebied van kunst en cultuur zullen verschillende mbo professionals vanuit hun eigen achtergrond het thema belichten en ervaringen delen met de deelnemers. Daarna gaan we in een ontwerpssessie aan de slag met de lespraktijk van de docent. Bij voldoende interesse wordt er gewerkt aan prototypen voor techniekonderwijs. Deze middag is geïnitieerd door **Rozemarijn Schouwenaar (specialist cultuureducatie LKCA)** en wordt gefaciliteerd door Consortium voor Innovatie, Addy de Zeeuw.

Spreekers

We starten met drie praktijkverhalen van HMC Rotterdam, ROC Friese Poort en STRP & SINTLucas waar met creativiteit, kunst en technologie wordt gewerkt.

Mila Bosman (Hout- en Meubileringscollege Rotterdam, docent Interieuradvies)

Mila Bosman vertelt over Atelier: het maken en leren van een makerspace (NRO verbindingsprijs 2017 voor haar onderzoek).

Het mooie aan maakonderwijs is dat studenten aan de slag gaan met een eigen project en hierin ruimte en aandacht krijgen voor hun leerproces. De student is op deze manier verantwoordelijk voor zijn eigen leren, gebaseerd op persoonlijke interesse. De docent coacht, adviseert, stimuleert en begeleidt de student in het proces. En daagt de student uit door vragen te stellen in plaats van oplossingen aan te dragen of instructies te geven. Docenten en studenten vormen samen een leergemeenschap; met een open mindset tonen zij elkaar hun enthousiasme om te maken, te spelen en te leren. Binnen de opleiding Interieuradviseur bij het HMC Rotterdam staat deze vrije onderwijsvorm in het eerste leerjaar nog los van de doorlopende leerlijn en het kwalificatiedossier. Doel is om de autonomie en creativiteit in het (ontwerp)proces te stimuleren en ruimte te geven om fouten te maken en hiermee een basis te leggen voor het vervolg van hun opleiding en verdere toekomst.

Bron: Canon Beroepsonderwijs | Makersonderwijs in het mbo

Harry Bosscher (docent wergtuigbouwkunde ROC Friese Poort) en **Noortje Boeke** (docent Beeldende vorming, coördinerend docent Brede Vorming, ROC Friese Poort) gaan in gesprek over de creativiteitsontwikkeling van techniekstudenten (en hoe die gekoppeld zijn aan onderwijsdoelen) aan de hand van het kunstproject Caleidoscoop.

Caleidoscoop: studenten Techniek en studenten van het keuzedeel Expressief talent hebben een kunstwerk geproduceerd dat ingezet kan worden als middel om inhoudelijke kwesties over diversiteit, verschillen waarderen en verbinding maken met elkaar te bespreken. Ook als werkvorm ontwikkeld voor studenten en docenten.

Techniekstudenten krijgen de ruimte om zelf het creatieve denkproces aan te gaan bij het ontwerpen van dit object en zijn betrokken bij het maakproces.

Noortje Boeke:

Studenten inspireren om zich te ontwikkelen door middel van creëren is waar ik mee bezig ben in mijn lessen. Een nieuwe wereld ontdekken waar je als student nog niet eerder bent geweest. Op een nieuwe manier naar dingen kijken, met een andere blik. Je krijgt oog voor detail. Je fantasie wordt geprikkeld. Je krijgt (ruimtelijk) inzicht. Je leert een mening te vormen over het verhaal achter een kunstwerk, kunst kan veel emotie zoals herkenning of verbazing oproepen. Ook het leren kennen en herkennen van verschillende kunststijlen of stromingen en je eigen smaak ontwikkelen is waar je als student mee in aanraking mag komen om te worden wie je wil zijn en je brein te prikkelen. Esthetiek of schoonheid is daar ook een onderdeel van. Ik zou het iedere student van elke willekeurige technische opleiding gunnen dat hem of haar aangeboden wordt om op een creatieve manier technische vraagstukken op te lossen of op een creatieve manier een probleem aan te pakken of te komen tot nieuwe ideeën en mogelijkheden.

Studenten inspireren om zich te ontwikkelen door middel van creëren is waar ik mee bezig ben in mijn lessen. Een nieuwe wereld ontdekken waar je als student nog niet eerder bent geweest. Op een nieuwe manier naar dingen kijken, met een andere blik. Je krijgt oog voor detail. Je fantasie wordt geprikkeld. Je krijgt (ruimtelijk) inzicht. Je leert een mening te vormen over het verhaal achter een kunstwerk, kunst kan veel emotie zoals herkenning of verbazing oproepen. Ook het leren kennen en herkennen van verschillende kunststijlen of stromingen en je eigen smaak ontwikkelen is waar je als student mee in aanraking mag komen om te worden wie je wil zijn en je brein te prikkelen. Esthetiek of schoonheid is daar ook een onderdeel van. Ik zou het iedere student van elke willekeurige technische opleiding gunnen dat hem of haar aangeboden wordt om op een creatieve manier technische vraagstukken op te lossen of op een creatieve manier een probleem aan te pakken of te komen tot nieuwe ideeën en mogelijkheden.

Shirley Hendrikse (Hoofd Educatie STRP Eindhoven, Platform Kunst en technologie) werkt samen met SintLucas en SUMMA College

STRP initieerde samen met MU een festival, door studenten ontworpen: Future Cities. Daaruit voort kwam een leer gemeenschap bestaande uit docenten, studenten, culturele instellingen en kunstenaars. STRP benadert jongeren van het mbo als doeners én denkers. In deze complexe tijden is het extra belangrijk dat zij gestimuleerd worden om na te denken over wat zij vinden en willen, zodat ze ervaren dat ze zelf richting kunnen geven aan de toekomst. Kunst en cultuur helpen studenten om die toekomst te bevragen, te verbeelden en te ervaren om zo tot eigen nieuwe inzichten te komen. Deze missie kunnen we vervullen door nog meer samen te werken. Een samenwerking tussen onderwijs, culturele instellingen, kunstenaars, bedrijfsleven én jongeren zelf.

Foto: Boudewijn Bollmann

Locatie en aanmelden

De inspiratiesessie vindt plaats in **het Innovatiehuis** in 's-Hertogenbosch. We starten op vrijdagmiddag 23 april om 13 uur, eindtijd ca. 17 uur. Jouw bijdrage voor de themamiddag is € 55,= incl. afsluitende netwerkborrel. Facultatief kun je ook deelnemen aan de lunch, kosten voor de hele middag vanaf 13 uur zijn dan € 70,=

Interesse, meld je aan via [de online databank](#) of stuur een mail naar Ellen Elemans (ellenelemans@cviweb.nl) voor meer informatie.

Mocht een fysieke bijeenkomst niet mogelijk zijn vanwege de corona maatregelen, dan zullen we de bijeenkomst online faciliteren.

Meer lezen

IVE -Arts Council Engeland <https://weareive.org/is-creativity-the-number-one-skill-for-the-21st-century/>

World Economic Forum: <https://www.weforum.org/agenda/2020/11/ai-automation-creativity-workforce-skill-fute-of-work/>

Artikel LKCA: [Van sturende docent naar uitdagende coach](#)

Artikel LKCA: <https://www.lkca.nl/artikel/kunst-en-technologie-harm-hofmans-shirley-hendrikse/>

Publicatie LKCA: <https://www.lkca.nl/publicatie/technologie-loves-kunst/>

Publicatie LKCA: [https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/05/Kansen kunst technologie onderwijs DEF.pdf](https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/05/Kansen_kunst_tech-nologie_onderwijs_DEF.pdf)

Maakonderwijs: [Canon Beroepsonderwijs | Makersonderwijs in het mbo](#)

HMC: <http://accept.lkca.noblestreet.eu/wp-content/uploads/2019/12/170616-Mila-Bosman-Maken-en-leren-in-een-makerspace.pdf>

Boektip: Voorbij de kunst, anders kijken naar kunst met jongeren (Jobbe Holtes en Yotka Kroeze)